

Digitaaliset menetelmät Suomen kirjallisuushistorian uudistajina

Suomen Akatemia (2022-2026)

DHL-FI VERKOSTOTAPAAMINEN, Turku
4.10.23

WP1: KIRJALLISUUSTIETEET eli Kati Launis, Aino Mäkikalli, Viola Parente-Čapková & Veli-Matti Pynttäri

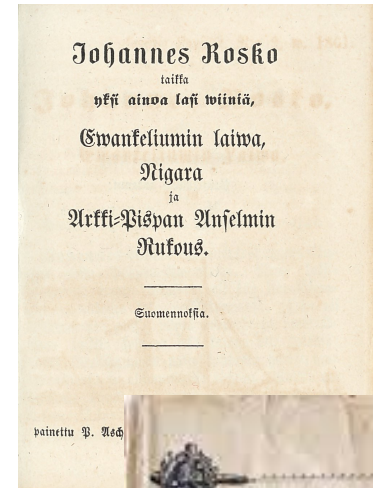
“The great unread” (Margaret Cohen)

**“... the difference between the archive of the Great Unread,
and the world of the canon” (Franco Moretti 2009/ 2013,
180)**

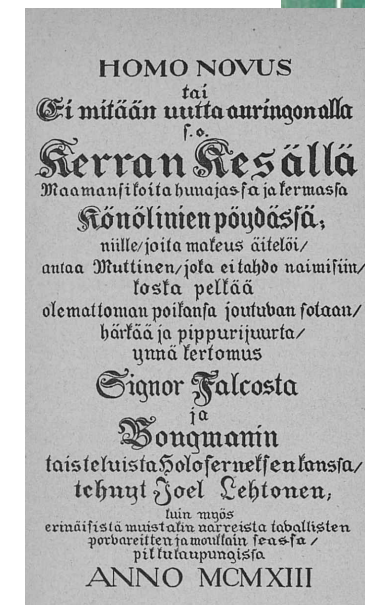
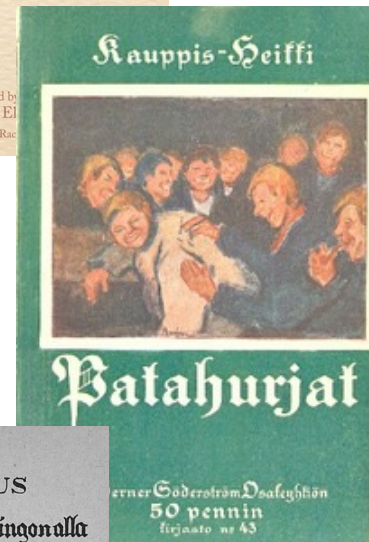
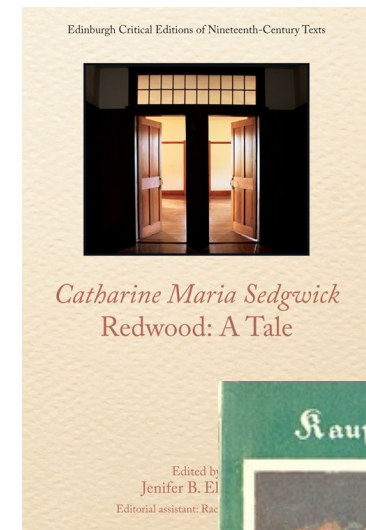
Kirjallisuushanke

- Aineisto jaoteltu **aikaikkunoittain**
- Millaista kaunokirjallisuutta ja miten paljon Suomessa julkaistiin 1800-luvulla? Millaiset muutokset ja mallit nousevat esiin? Millaisia unohdettuja ilmiöitä ja teoksia löytyy?
- **Mitä bibliografinen metadata kertoo:**
  - **Tekijyydestä:** Koska kirjailijan oman nimen käyttö yleistyi? Nimimerkit ja sukupuolittuneet käytännöt? Eri aikojen hittikirjailijat?
  - **Teoksista:** Pituus? Kielet?
  - **Kustantamisesta:** Kustannettujen nimikkeiden määrien muutokset? Suomen “kirjapääkaupungit” eri aikoina? Onko useamman painoksen “hittiteoksia”?
  - **Otsikoista:** Otsikoiden lajimääreet? Pitenevätkö/lyhenevätkö otsikot?
- Näiden ilmiöiden **määrällinen ja laadullinen analyysi** (teosten lukeminen metadatan kontekstissa)
  - Jatkossa kenties digitoitujen teosten **sanarypäshaku**
- Miten kirjallisuushistorian tutkiminen metadatan avulla muuttaa ymmärrystämme kirjallisuushistoriasta ja sen kertomisesta?

Otsikoiden kertomaa

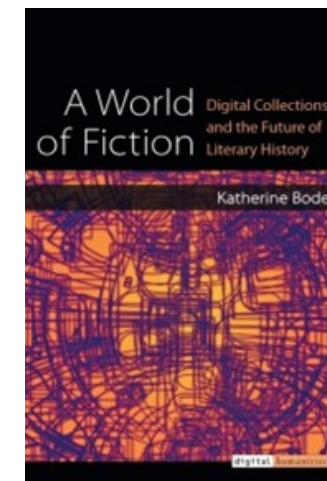
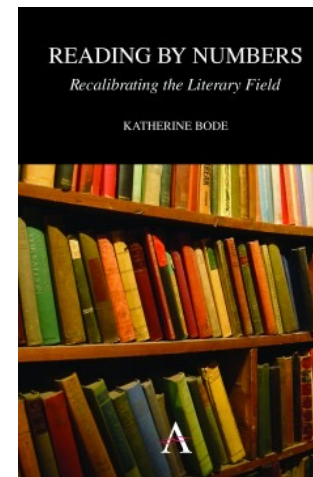
- *Berättelse, skådespel, alkuperäinen kertoelma, uutelo, lyrisk fantasi, skaldestycken, episka fragmenter, symboliserad historie, erittäin kaunis kertomus: 1800-luvulla pidettiin lajimääreistä teosten otsikoissa*
- Otsikoiden (paratekstien) lajimääreet genreä määrittäviä lukuohjeita
- Lajimäärityä myös itse teoksissa, esipuheissa jne.
- Kustantajien rooli otsikoiden suhteen?
- F. Moretti (2009/2013, 204 –): “Style Inc.; Reflections on 7,000 Titles (British Novels, 1740–1850)”

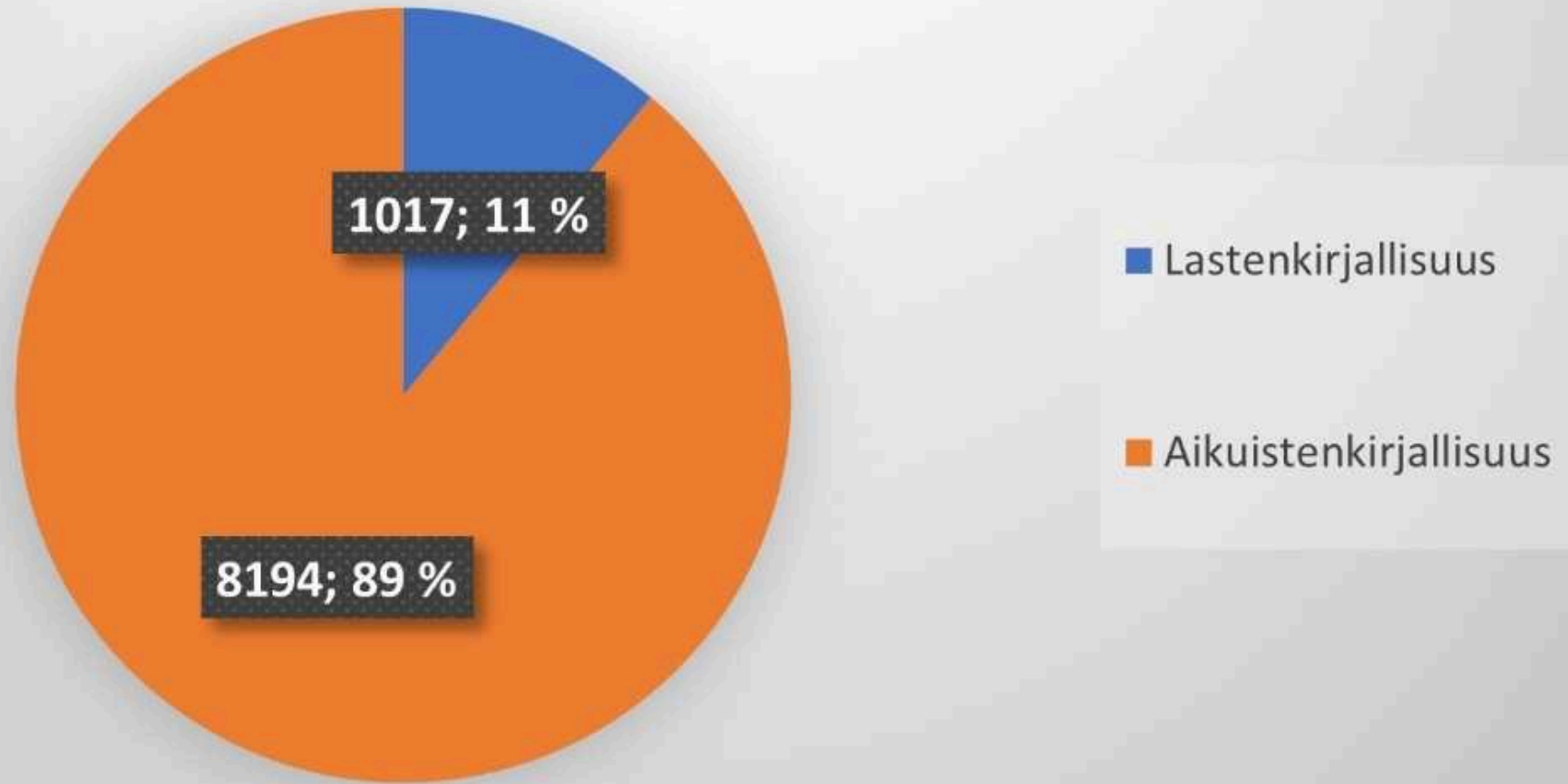
Digitaalinen ("data-rich") kirjallisuushistoria

- Kirjallisuushistorian tutkimista digitaalisin ja –metodein
- Katherine Bode ja Australian yllirajainen kirjallisuushistoria
- *Reading by Numbers: Recalibrating the Literary Field* (2012): <https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/30197>
  - AusLit-tietokanta
- *A World of Fiction: Digital Collections and the Future of Literary History* (2018) <https://www.fulcrum.org/concern/monographs/5q47rp73f#toc>
  - Trove-tietokanta (sanomalehdissä julkaistu fiktio)
  - Yli 21.000 sanomalehdistä löytynyttä kaunokirjallista julkaisua
- Franco Moretti: Ei mitä vaan *miten*
  - *distant reading* (2000/2013) eli maailmankirjallisuuden *kaukoluku* laajana systeeminä
- **Meillä kaukoluvun (bibliografinen metadata) ja lähiluvun (itse teokset) yhdistäminen, välitilan analyysi (mesoanalysis, Paul Saint-Amour) ja kontekstoinnin tärkeys (Bode 2018)**
  - Ks. *Avain* 1/2023: Viola Parente-Čapková, Kati Launis & Jasmine Westerlund: "Digitaaliset metadata-arkistot ja mesoanalyysi kulttuurisen vaihdon kartoittamisessa"

Aikuisten- ja lastenkirjallisuuden osuus Fennican kaunokirjallisuudesta 1809-1917

Koonti: Satu Niininen, kaavio: Julia Matveeva, 2023

Aikuisille suunnatun kaunokirjallisuuden jakautuminen Fennicassa 1809-1917

Koonti: Satu Niinen, kaavio: Julia Matveeva, 2023

